

Quicksan natuurwetgeving Pigge Landen 1 te Hertme

Definitief

Opdrachtgever:

BJZ.NU
De heer N. van Benthem
Twentepoort Oost 61-15
7609 RG ALMELO
T 06-21297119
E niels@bjz.nu
I www.bjz.nu

Opdrachtnemer:

Eelerwoude
Mossendamsdwarsweg 3
7472 DB GOOR
Postbus 53, 7470 AB GOOR
T (0547) 26 35 15
F (0547) 26 37 77
E info@eelerwoude.nl
I www.eelerwoude.nl

Project nr. 5026

Opgesteld door	Gecontroleerd	Datum
R. Heins	R.J.Koops	25-6-2012

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	2
2. GEBIEDSKARAKTERISTIEK.....	3
2.1 Huidige situatie	3
2.2 Ruimtelijke ontwikkelingen	3
3. NATUURWETGEVING	5
3.1 Flora- en faunawet beschermd flora en fauna.....	5
3.2 Natura 2000-gebieden, Natuurbeschermingswet 1998.....	5
3.3 Echologische Hoofdstructuur beschermd gebieden	6
4. METHODE.....	7
4.1 Bureauonderzoek.....	7
4.2 Terreinbezoek.....	7
5. BESCHERMDE SOORTEN	8
5.1 Flora	8
5.2 Zoogdieren.....	8
4.3.1 Vleermuizen.....	8
4.3.2 Grondgebonden zoogdieren.....	9
5.3 Vogels.....	10
5.4 Amfibieën, reptielen en vissen	10
5.5 Ongewervelden.....	11
6. CONCLUSIES	12
6.1 Licht beschermde soorten alleen zorgplicht	12
6.2 Vogels buiten broedseizoen	12
6.3 Vervolgonderzoek noodzakelijk naar vleermuizen.....	12
6.4 Bouw van woning mogelijk	13

LITERATUURLIJST

BIJLAGE 1: FLORA- EN FAUNAWET

1. INLEIDING

In verband met de voorgenomen nieuwbouw van een woning in het plangebied Pigge Landen te Hertme is een toetsing van de plannen noodzakelijk aan de natuurwetgeving.

Doel van het onderzoek is om een beeld te krijgen van de (mogelijk) aanwezige beschermde soorten, om aan de hand hiervan uitspraken te doen over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen plannen en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen.

Het onderzoek heeft bestaan uit een visuele inspectie van het terrein en het raadplegen van vrij beschikbare verspreidingsgegevens van beschermde dier- en plantensoorten.

Figuur 1. Ligging (rode cirkel) en begrenzing (inzet, rode omlijning) van het plangebied.

2. GEBIEDSKARAKTERISTIEK

2.1 Huidige situatie

Het plangebied ligt ten noorden van Borne, tussen Zenderen en Hertme. Het plangebied ligt in de Groene Poort. “De Groene Poort” markeert het punt waar de stedelijke as Enschede – Hengelo – Borne – Almelo de groene landschappelijke as Zuidwest Twente – Noordoost Twente elkaar kruisen.

Het betreft een voormalig agrarisch perceel met bebouwing. De bebouwing bestaat uit een woonhuis met enkele schuren eromheen. De woning heeft boegborden en een puitdak met dakpannen.

Op het perceel staan enkele zomereiken langs de beek. Direct rond de woning is tuinbeplanting aanwezig. De omliggende percelen bestaan uit weilanden met langs de randen enkele houtsingels.

2.2 Ruimtelijke ontwikkelingen

Zowel de boerderij als de schuren zullen gesloopt worden. Er wordt een nieuwe woning met enkele bijgebouwen gerealiseerd iets verder van de beek. De nieuwe woning staat gepland naast de huidige woning.

De eiken langs de beek blijven behouden. Enige tuinbeplanting rond het huis zal komen te wijken door de verplaatsing van het bouwblok.

De beek zal daarbij meer ruimte krijgen. Op de aangrenzende graslandpercelen wordt bloemrijk grasland gerealiseerd. Het bouwblok wordt ten opzichte van de huidige situatie iets verplaatst.

Foto 1, 2, 3 en 4 buitenzijde van de woning en een schuur.

Foto's 5, 6 en 7 binnenzijde van de schuren

3. NATUURWETGEVING

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een gebiedsgericht (Natuurbeschermingswet 1998) en een soortgericht spoor (Flora- en faunawet). Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 zijn de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving geïmplementeerd.

3.1 Flora- en faunawet beschermd flora en fauna

De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Centraal hierbij staat de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving.

Onder bepaalde voorwaarden is een algemene vrijstelling van de ontheffingsplicht van de Flora- en faunawet van toepassing. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het plangebied. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. Vogels worden tijdens het broedseizoen beschermd door de Flora- en faunawet. Voor het aantasten van broedende vogels geldt een zware toets vergelijkbaar met tabel 3-soorten. Daarnaast zijn voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van een aantal

vogelsoorten jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). Het betreft nesten van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, huismus, havik, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendif en zwarte wouw.

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling van de ontheffingsplicht en daarom is geen ontheffing nodig. Deze soorten zijn bij dit onderzoek buiten beschouwing gelaten. Zie bijlage 1 voor een uitgebreide beschrijving en toelichting op de Flora- en faunawet.

De Flora- en faunawet is overal en altijd van toepassing bij ontwikkelingen. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de aanwezigheid van beschermde soorten.

3.2 Natura 2000-gebieden, Natuurbeschermingswet 1998

Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Deze gebieden worden in Nederland op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 beschermd.

Op meer dan 8 km afstand liggen de Natura 2000-gebieden 'Lonnekermeer' en Lemselermaten. Door de zeer beperkte omvang van het plangebied en de ingreep worden geen negatieve effecten verwacht op dit Natura 2000-gebied. Verdere toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998 is niet aan de orde.

3.3 Ecologische Hoofdstructuur beschermde gebieden

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De EHS is in provinciale structuurvisies uitgewerkt. In of in de directe nabijheid van de EHS geldt het 'nee, tenzij'- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

De EHS ligt op 1 km afstand van het plangebied. De beek langs het plangebied is aangewezen als Ecologische VerbindingsZone. Met vervanging en beperkte verplaatsing van de woning van het plangebied worden geen negatieve effecten verwacht. De voorgestane plannen komen zelfs ten goede aan het functioneren van de EVZ. De beek krijgt immers meer ruimte en de realisatie en versterking van houtsingels in het plangebied draagt bij aan het functioneren van het ecologisch netwerk. Er is dus geen sprake van aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS. Een nadere toetsing aan de EHS wordt niet noodzakelijk geacht.

4. METHODE

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van een verkenning van bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

4.1 Bureauonderzoek

De volgende bronnen zijn in het kader van dit onderzoek gebruikt:

Landelijke en provinciale verspreidingsinformatie met betrekking tot planten, dagvlinders, amfibieën, reptielen, vogels en zoogdieren, met name uit verspreidingsatlassen. Uit de landelijke verspreidingsinformatie uit atlassen, die deels gedateerd is, moet blijken of nabij de locaties in het verleden strikt beschermde soorten zijn aangetroffen. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn daarbij veelal niet bekend. Deze gegevens hebben vaak betrekking op atlasblokken (5x5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom veelal betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied.

De website www.waarneming.nl en www.telmee.nl zijn ook geraadpleegd. Een groot aantal amateurs kunnen op deze websites hun natuurwaarnemingen kwijt. De site wordt gecontroleerd door een validatiecommissie. Soortwaarnemingen via deze bron zijn redelijk betrouwbaar, maar kunnen moeilijk geverifieerd worden. Wel kan het een beeld geven van mogelijke soorten in de regio. Waarnemingen zijn, in tegenstelling tot atlassen, vaak tot op de exacte locatie te herleiden.

4.2 Terreinbezoek

Het eenmalige veldbezoek op 1 april 2011 was verkennend van aard, waarbij aan de hand van de aanwezige terreintypen het voorkomen van beschermde planten- en diersoorten is bepaald. Het veldbezoek is door R. Heins, ecologisch adviseur van Eelerwoude, uitgevoerd bij bewolkt weer bij temperaturen van 15°C.

5. BESCHERMDE SOORTEN

5.1 Flora

Voorkomen en functie

Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Het jaargetijde (vroeg in het groeiseizoen) was echter niet geschikt om planten te inventariseren. Gelet op de aanwezige terreintypen binnen en rondom het plangebied (bosachtige omgeving) is het mogelijk dat in het plangebied beschermde plantensoorten voorkomen van tabel 1 uit de Flora- en faunawet. Dit betreft bijvoorbeeld de brede wespenorchis. Strikt beschermde plantensoorten (tabel 2 en 3) worden verder niet verwacht.

Effecten en ontheffing

De ingreep kan mogelijk leiden tot een beperkt verlies van leefgebied voor tabel 1-soorten. Voor deze soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen in de Flora- en faunawet. In het plangebied worden geen strikt beschermde plantensoorten verwacht.

Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor flora niet noodzakelijk.

Afbeelding: voorbeelden van mogelijkheden voor vleermuizen in de woning.

5.2 Zoogdieren

4.3.1 Vleermuizen

Voorkomen en functie

In het plangebied is tijdens het dagbezoek beoordeeld of de locatie geschikt is voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied.

In het plangebied worden in ieder geval de volgende vleermuissoorten verwacht: gewone dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis. Daarnaast is het plangebied en de omgeving geschikt voor gewone grootoorvleermuizen.

Verblijfplaats

Het plangebied is geschikt voor vleermuizen als verblijfplaats. De aanwezige bebouwing bieden mogelijkheden als verblijfplaats onder het dak en achter boegboorden en betimmering. Ook de aanwezige bomen kunnen holten en spleten bevatten welke geschikt zijn als verblijfplaats. Het zal vermoedelijk gaan om kleine aantallen, die hier alleen in de warmere perioden van het jaar verblijven. Het is vooralsnog niet aannemelijk dat in bebouwing sprake is van een winterverblijfplaats, gezien het niet aanwezig zijn van geïsoleerde spouwmuren en daken.

Vliegroute en/of foerageergebied

Door de aanwezige bomen binnen het plangebied (begroeiing langs Pigge Landen) en in de directe omgeving van het plangebied (beekbegeleidende beplanting), is het plangebied geschikt als vliegroute en/of foerageergebied voor vleermuizen.

Effecten en ontheffing

Alle vleermuizen en hun verblijfplaatsen zijn in de Flora- en faunawet beschermd. Vleermuizen hebben verschillende type verblijfplaatsen gedurende het gehele jaar: paar- balts-, zomer-, kraam- en winterverblijfplaats. Elke type verblijfplaats

heeft zijn eigen functie met de daarbij behorende eisen.

Het plangebied is geschikt voor vleermuisverblijfplaatsen in zowel de gebouwen als de bomen. Veelal is 1 cm ruimte voldoende voor vleermuizen om zichzelf toegang te verschaffen tot een kleine ruimte.

De bomen langs de beek blijven (vooralsnog) behouden. Indien bomen alsnog gekapt gaan worden, kan dit leiden tot andere adviezen. De gebouwen worden gesloopt. Op basis van dit onderzoek kan echter niet bepaald worden of de te slopen gebouwen een functie heeft voor vleermuizen en zo ja, welke functie precies. De effecten van de ruimtelijke ontwikkelingen kunnen voor deze soortgroep daardoor ook niet bepaald worden.

Om hier duidelijkheid in te krijgen, is aanvullend, jaarrondonderzoek noodzakelijk. Aan de hand van dit onderzoek (waarbij in de periode mei-juni en de periode augustus september in totaal 4 bezoeken worden afgelegd) kan bepaald worden wat het effect van de ruimtelijke ontwikkelingen is op de aanwezige vleermuissoorten, of de ontwikkelingen ontheffingsplichtig zijn en op welke wijze er eventueel gemitigeerd en/of gecompenseerd dient te worden.

De bouw van nieuwe woning naast de voormalige woning heeft geen invloed op eventueel aanwezige vleermuizen. De woning staat immers gepland naast de huidige bebouwing. Bij de bouw van de nieuwe woning worden eventueel aanwezige verblijfplaatsen in de huidige bebouwing niet aangetast.

Met de voorgestane ontwikkeling blijft het gebied geschikt als foerageergebied. Omdat de aanwezige lanen en beplanting behouden blijven en op punten zelfs versterkt worden, zijn eventuele vliegroutes van vleermuizen niet in het geding.

Nader onderzoek naar verblijfplaatsen in de te slopen gebouwen is voor vleermuizen noodzakelijk. Dit betreft jaarrondonderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen volgens het landelijk geldende protocol.

4.3.2 Grondgebonden zoogdieren

Voorkomen en functie

Tabel 1-soorten

In het plangebied kunnen onder andere de volgende algemene zoogdieren voorkomen; konijn, egel, hermelijn, mol en kleine marterachtigen. Allen staan op tabel 1 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel geldt de algemene zorgplicht ten aanzien van deze soorten.

Steenmarter

De steenmarter komt in de omgeving van het plangebied veelvuldig voor. Bij het veldbezoek is gericht gezocht naar sporen van deze soort. Deze zijn niet aangetroffen. De steenmarter zal het gebied dus hooguit sporadisch gebruiken als foerageergebied. De steenmarter staat op tabel 2 van de Flora- en faunawet.

Overige tabel 2 en 3-soorten

Andere zwaardere beschermde grondgebonden zoogdiersoorten (o.a. veldspitsmuis en waterspitsmuis) worden niet verwacht in het plangebied vanwege het ontbreken van geschikt biotoop en het bekende verspreidingsgebied van de soort.

Effecten en ontheffing

Tabel 1-soorten

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde zoogdieren van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit heeft geen negatieve invloed op de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie. Voor deze soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Steenmarter

Het plangebied is mogelijk sporadisch in gebruik door steenmarters. Omdat het slechts een beperkte functie is, er voldoende leefgebied in de omgeving aanwezig is en het gebied op termijn weer geschikt wordt voor de steenmarter zijn er geen negatieve effecten aan de orde.

Overige tabel 2 en 3-soorten

Op de overige zwaarder beschermde tabel 2 en 3-soorten worden niet in het plangebied verwacht.

Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor grondgebonden zoogdieren niet noodzakelijk.

5.3 Vogels

Voorkomen en functie

De aangetroffen vogels binnen en direct rondom het plangebied vallen onder de algemene broedvogels van bossen, struwelen en parken. Onder andere de volgende vogelsoorten kunnen gebruik maken van het plangebied; koolmees, merel, gaai, zwarte kraai, ekster, spreeuw, bonte vliegenvanger, zwarte roodstaart, pimpelmees en winterkoning. Mogelijk broeden deze soorten in of nabij het plangebied. Op de woning zaten enkele sporen van oude zwaluwnesten. De nesten zijn echter niet meer in gebruik sinds de koeien weg zijn (2 jaar geleden).

Koolmees en pimpelmees vallen onder categorie 5 van de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten'.

Zeldzame en kritische vogelsoorten, evenals verblijfplaatsen van vogelsoorten die jaarrond van vaste rust- en verblijfplaatsen gebruik maken, zijn niet aangetroffen in het plangebied.

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van grote bonte specht, groene specht en sperwer.

Effecten en ontheffing

Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die in gebruik zijnde nesten beschadigen of verstoren. Verstoring kan in veel situaties worden voorkomen door versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. De periode van 15 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen. Voor de Flora- en faunawet zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar. De genoemde termijn moet daarom niet al te strikt worden toegepast.

In de sinds augustus 2009 geldende 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' zijn in categorie 5 van deze lijst een aantal vogelsoorten opgenomen die ook in het plangebied voor (kunnen) komen. Het gaat om een groep van broedvogelsoorten die vaak terugkeert naar de plaats waar ze hebben gebroed, maar die over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats door bijvoorbeeld ruimtelijke ontwikkelingen verloren is gegaan, uit te wijken naar andere locaties in de omgeving. In deze situatie gaat het om ondermeer koolmees, pimpelmees, zwarte kraai, zwarte roodstaart, bonte vliegenvanger, ekster en spreeuw. Het gaat dan voor deze soorten om een beperkt aantal broedparen van (vrij) algemeen voorkomende soorten. In de omgeving van het plangebied komt veel potentieel geschikt leefgebied voor deze soorten voor. Van negatieve effecten die vragen om mitigerende of compenserende maatregelen is voor de categorie 5-soorten niet aan de orde.

Op andere beschermde vogelsoorten worden geen effecten verwacht. Vooralsnog blijven bomen binnen en rondom het plangebied behouden. Indien hierin verandering komt, kan dit negatieve effecten hebben voor vogels. Onderzoek dient hier dan uitsluitsel over te geven.

Rekening houdend met het broedseizoen, is nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing voor vogels niet noodzakelijk.

5.4 Amfibieën, reptielen en vissen

Voorkomen en functie

Amfibieën

Een aantal soorten, zoals bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander, kunnen het plangebied gebruiken als landbiotoop. De naastgelegen beek vormt slechts sub-optimaal voortplantingsbiotoop voor deze soorten door de aanwezigheid van vis (predator).

Strikt beschermde amfibieënsoorten worden niet verwacht in het plangebied vanwege het ongeschikte habitat voor deze soorten en de bekende verspreiding.

Reptielen

Beschermde reptielen zijn gebonden aan specifieke terreinen en in het plangebied ontbreekt geschikt biotoop zoals heideterreinen en venranden. Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van reptielen binnen en rondom het plangebied.

Vissen

Uit de naastgelegen beek zijn geen beschermde vissen bekend. Wel is het aannemelijk dat hier algemene vissoorten in voorkomen zoals rietvoorn, brasem, karper en snoek. Mogelijk dat ook de strikter beschermde vissen kleine modderkruiper en bittervoorn voorkomen in de beek.

Effecten en ontheffing

De ingreep kan leiden tot een (tijdelijke) verstoring van leefgebied van de genoemde amfibieën van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Het gaat om vermoedelijk (zeer) kleine aantallen. Van negatieve effecten op populatieniveau zal geen sprake zijn. Genoemde soorten zijn licht beschermd en vrijgesteld van de ontheffingsplicht bij ruimtelijke ingrepen. Er worden geen effecten verwacht op beschermde reptielen en vissen aangezien het habitat binnen het plangebied ongeschikt is voor de reptielen en de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling geen effecten hebben op de beek en het beekwater..

Het aanvragen van een ontheffing of het uitvoeren van nader onderzoek is niet van toepassing voor amfibieën, reptielen en vissen.

5.5 Ongewervelden

Voorkomen en functie

De overige in de Flora- en faunawet opgenomen soorten zijn dusdanig zeldzaam en grotendeels gebonden aan specifieke biotopen zoals heide, hoogveen, laagveen en beken, dat het zeer onwaarschijnlijk is dat het plangebied voor deze soorten een functie vervult.

Effecten en ontheffing

Het aanvragen van een ontheffing of het uitvoeren van nader onderzoek is niet van toepassing.

6. CONCLUSIES

Op basis van deze quickscan worden geen effecten op beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebied en/of Ecologische Hoofdstructuur) verwacht. Een toetsing in het kader van deze natuurwetgeving en –beleid is derhalve niet noodzakelijk geacht.

Beschermde (Flora- en faunawet) soorten worden wel verwacht.

Op basis van deze quickscan wordt geconstateerd dat het onderzoeksgebied een (potentiële) leefgebied biedt voor een aantal (algemene) beschermde soorten. Hoewel er geen gerichte veldinventarisatie heeft plaatsgevonden, is op basis van de beschikbare literatuurgegevens en een veldbezoek vastgesteld dat het terrein mogelijk van belang is voor enkele licht beschermde soorten (tabel 1-soorten) en voor strikter beschermde broedvogels en vleermuizen.

In tabel 1 (aan het einde van dit hoofdstuk) is een samenvatting gegeven van de resultaten van aanwezige beschermde flora en fauna in het plangebied, de effecten op deze soorten en de te nemen stappen.

6.1 Licht beschermde soorten alleen zorgplicht

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van enkele soorten van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft. Voor deze soorten geldt dan ook een vrijstelling. Een ontheffing Flora- en faunawet is daarom niet noodzakelijk. Wel geldt ook voor deze soorten de algemene zorgplicht.

6.2 Vogels buiten broedseizoen

Voor alle beschermde, inheemse (ook de algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt vanuit de Flora- en faunawet een verbod op handelingen die nesten of eieren beschadigen of verstoren. Ook handelingen die een vaste rust- of verblijfplaats van beschermde vogels verstoren zijn niet toegestaan. In de praktijk betekent dit dat versturende werkzaamheden alleen buiten het broedseizoen¹ uitgevoerd mogen worden.

6.3 Vervolgonderzoek noodzakelijk naar vleermuizen

Het plangebied is geschikt voor vleermuisverblijfplaatsen in zowel de gebouwen als de bomen. Voordat de woning gesloopt kan worden, moet duidelijkheid zijn of er sprake is van verblijfplaatsen van vleermuizen in de woning. Derhalve is een nader onderzoek speciaal gericht op vleermuizen noodzakelijk. Aan de hand van aanvullend, jaarrond onderzoek (vier veldbezoeken) naar verblijfplaatsen van vleermuizen kan bepaald worden wat het effect is van de ruimtelijke ontwikkelingen op vleermuizen en hoe hiermee om te gaan.

Het vleermuisonderzoek kan slechts in een beperkte periode van het jaar worden uitgevoerd. Voor vleermuizen moet een onderzoek bestaande uit vier tot vijf veldbezoeken van mei tot en met september worden uitgevoerd conform het landelijk geldende vleermuisprotocol.

Afhankelijk van wat wordt aangetroffen bij het nader onderzoek kan dit consequenties hebben voor de planning en wijze van de uitvoering van werkzaamheden. Daarnaast

¹ In het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 15 maart tot 15 juli.

kunnen zogenaamde compenserende maatregelen of ontheffing noodzakelijk zijn.

6.4 Bouw van woning mogelijk

Voor de bouw van de nieuwe woning zijn geen belemmeringen aan de orde. De woning staat immers gepland buiten de huidige bebouwing, op een stuk weiland. De realisatie van een nieuwe woning is dus mogelijk. Mogelijk dat er wel enkele aanvullende voorzieningen voor vleermuizen noodzakelijk zijn in de nieuwe bebouwing indien vleermuizen in de huidige bebouwing worden aangetroffen. Dergelijke voorzieningen bestaan uit bijvoorbeeld:

- Vleermuiskasten;
- Voor vleermuizen toegankelijke spouwmuren;
- Vleermuisvriendelijke verlichting.

De keuze voor deze maatregelen is afhankelijk van welke soorten de huidige bebouwing op welke wijze gebruiken.

Tabel 1. Resultaten aanwezigheid beschermde flora en fauna in het plangebied

Tabel	Soort(groep)	Gebruik gebied	Effect ruimtelijke ontwikkelingen	Ontheffing	Vervolg Nader onderzoek / mitigerende en/of compenserende maatregelen
1	Algemene grondgebonden zoogdieren	Verblijfplaats / foerageergebied	Aantasting leefgebied, doden , tijdelijk verstoring	Nee	Zorgplicht
1	Algemene amfibieën	Verblijfplaats/ foerageergebied	Aantasting leefgebied, doden, tijdelijk verstoring	Nee	Zorgplicht
3	Vleermuizen	Onbekend	Onbekend	Onbekend	Zorgplicht , nader onderzoek van mei tot en met september
V	Vogels	Broedlocatie	Aantasting leefgebied, tijdelijk verstoring	Nee, mits	Zorgplicht , werkzaamheden buiten broedseizoen uitvoeren
V5	Vogels - categorie 5 (koolmees, pimpelmees, zwarte kraai, zwarte roodstaart, bonte vliegenvanger, ekster en spreeuw)	Broedlocatie	Aantasting leefgebied, tijdelijk verstoring	Nee, mits	Zorgplicht , werkzaamheden buiten broedseizoen uitvoeren

LITERATUURLIJST

Bode, A.D., Dijkstra, A.J., Hoekstra, B; Hoeve, R., Zollinger, R., Bureau Natuurbalans/Limes Divergens, 1999. *De zoogdieren van Overijssel. Voorkomen, verspreiding en ecologie van de in het wild levende zoogdieren*. Waanders Uitgevers, Zwolle.

Broekhuizen, S., D. Klees, G. Muskens, 2010. *De steenmarter*. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Broekhuizen, S., Hoekstra, B., Laar, V. van, Smeenk, C, & J.B.M. Thissen, 1992. *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. KNNV / Contactgroep Zoogdiereninventarisatie, Utrecht / Arnhem.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (Redactie), 2009. *De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse fauna 9*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey –Nederland, Leiden.

Hoekstra, B. et al., 2010. *Werkatlas Zoogdieren van Overijssel*. Zoogdierverseniging, Nijmegen.

Koninklijke Vermande, 1999-2007, *Planten en dieren, Flora- en faunawet, band 1, 2, 3 en 4*, SDU Uitgeverij, Den Haag.

Limpens, H. K, Mosterd & W. Bongers, 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie*. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2004, *501 Algemene Maatregel van Bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen*, Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdierverseniging & Gegevensautoriteit Natuur 2010, 5 maart 2010. *Vleermuisprotocol 2010*.

www.waarneming.nl

www.telmee.nl

www.zoogdieratlas.nl

BIJLAGE 1: FLORA- EN FAUNAWET

Inleiding

Per 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. In deze wet, gepubliceerd op 14 juli 1998 in het Staatsblad 402, is de soortbescherming geregeld van in Nederland inheemse in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet sluit aan op de Europese natuurregeling (Natura 2000). De wet is in plaats gekomen voor de Jachtwet, de Vogelwet 1936, de soortenparagraaf uit de Natuurbeschermingswet, de Wet bedreigde uitheemse dier- en plantensoorten en de soortbeschermingscomponent uit de Europese Habitatrichtlijn en de Europese Vogelrichtlijn. Deze Europese soortenbescherming heeft met de Flora- en faunawet dus een Nederlandse vertaling gekregen.

Zorgplicht

De Flora- en faunawet gaat over de bescherming van ongeveer 500 planten- en diersoorten, van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). Centraal staat hierbij de zorgplicht, wat inhoudt dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. De wet erkent hierbij de intrinsieke waarde van de in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit. Dat betekent dat voor de wet alle dieren en planten van onvervangbare waarde zijn en dat daar dus zorgvuldig mee omgegaan moet worden. Het gevolg is onder andere, dat iedereen die redelijkerwijs weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor beschermde dier- of plantensoorten worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, dan wel naar redelijkheid alle maatregelen te nemen om die gevolgen te voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Beschermde soorten

Via de Flora- en faunawet worden de volgende planten- en diersoorten beschermd:

- ruim 100 inheemse plantensoorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- alle soorten vogels die van nature op het grondgebied van de lidstaten van de EU in het wild voorkomen;
- alle zoogdieren die van nature in Nederland in het wild voorkomen, met uitzondering van bruine rat, zwarte rat en huismuis;
- alle amfibieën en reptielen die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- vissen, en schaal- en schelpdieren voorzover ze niet onder de Visserijwet vallen;
- bepaalde soorten insecten (bijvoorbeeld vlinders, libellen en mieren);

Als beschermde inheemse soort kunnen door middel van algemene maatregel van bestuur worden aangewezen. Het gaat om soorten die van nature in Nederland voorkomen en: die in hun voortbestaan bedreigd of gevaar lopen in hun voortbestaan bedreigd worden; mogelijk in hun voortbestaan bedreigd worden door overmatige benutting en die uit Nederland zijn verdwenen, maar waarvan de kans op terugkeer reëel is.

Verbodsbepalingen

Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. Welke negatieve effecten dat precies zijn, kan niet in een lijst opgesomd worden. Dat is afhankelijk van soort, locatie en aard van de ingreep. Om die bescherming toch enigszins concreet te maken, zijn een aantal voor planten en dieren schadelijke handelingen als verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet opgenomen. De belangrijkste artikelen zijn:

- Artikel 8: het is verboden beschermde planten te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Artikel 9: het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10: het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten.
- Artikel 11: het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Artikel 12: het is verboden eieren van beschermde dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Ontheffing

Bij werkzaamheden waarbij een schadelijk effect optreedt voor beschermde soorten, is een ontheffing of vrijstelling nodig op de in de wet gestelde verbodsbepalingen (artikel 8 tot en met 18). In artikel 75 van de Flora- en faunawet wordt de mogelijkheid geboden om ontheffing aan te vragen op de verbodsbepalingen. De bevoegdheid om een ontheffing te verlenen in het kader van artikel 75 van de Flora- en faunawet ligt bij de Staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie. Een aanvraag tot ontheffing kan worden ingediend bij Dienst Regelingen van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie.

Bij de ontheffingverlening gelden, afhankelijk van de status van de soort, verschillende voorwaarden waaraan voldoen moet worden. Onderscheid wordt gemaakt in een lichte toets en een uitgebreide toets.

De **lichte toets** geldt voor algemene soorten en overige soorten (categorie 1 en 2; zie vrijstelling). De lichte toets houdt in dat de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding).

De **uitgebreide toets** geldt voor soorten die in bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn opgenomen, voor soorten van bijlage 1 AMvB artikel 75 en voor beschermde vogelsoorten (categorie 3; zie vrijstelling). De uitgebreide toets houdt in dat:

- de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding) en
- er geen alternatief is voor de activiteiten en
- er sprake is van groot maatschappelijk belang (zoals volksgezondheid, openbare veiligheid et cetera) en
- de werkzaamheden zodanig worden uitgevoerd dat er sprake is van zorgvuldig handelen.

Vrijstelling

In het *'Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen'*, ook wel AMvB artikel 75 genoemd, zijn (onder andere) een aantal wijzigingen rondom ontheffingen en vrijstellingen beschreven. In het kort houdt de wijziging in dat niet altijd meer een ontheffing noodzakelijk is. De vrijstellingsregeling bevat vrijstellingen voor activiteiten die vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud (ook in landbouw en bosbouw),
- bestendig gebruik en
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen. Hierbij is onderscheid gemaakt in drie categorieën, waarin soorten zijn ingedeeld op basis van zeldzaamheid en kwetsbaarheid.

Tabel 1 – Algemene soorten

Voor deze soorten geldt de lichtste vorm van bescherming. Als de werkzaamheden of activiteiten vallen onder de hierboven beschreven activiteiten, dan geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van Artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets. Uiteraard geldt wel de algemene zorgplicht.

Tabel 2 – Overige soorten

Deze soorten genieten een zwaardere bescherming. Er geldt alleen een vrijstelling als sprake is van werkzaamheden of activiteiten zoals hierboven beschreven én indien gehandeld wordt volgens een, door de Staatssecretaris van EL&I, goedgekeurde gedragscode. Indien niet gewerkt wordt volgens een gedragscode, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets.

Tabel 3 – Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 AMvB artikel 75

Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Ook al is sprake van werkzaamheden zoals hierboven beschreven, dan hangt het van de precieze aard van de werkzaamheden af of een vrijstelling met gedragscode geldt, of een ontheffing noodzakelijk is. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt altijd dat voor deze soorten een ontheffing moet worden aangevraagd. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de uitgebreide toets.

Vogels

Vogelsoorten zijn niet opgenomen in de hierboven genoemde categorieën. Voor verstoring van vogels en vogelnesten wordt geen ontheffing verleend voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling en niet voor dwingende redenen van openbaar belang. Voor vogels geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dat zijn: bescherming van flora en fauna, veiligheid van het luchtverkeer, volksgezondheid of openbare veiligheid. Buiten het broedseizoen mogen de nestplaatsen, zonder ontheffing, worden verstoord. Daarbij geldt geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. De meeste vogels broeden tussen medio maart en medio juli. Van een (beperkt) aantal vogels is de nestplaats jaarrond beschermd. Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het gehele seizoen:

- 1 Nesten die binnen en buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.

- 2 Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
- 3 Nesten van vogels die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing.
- 4 Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Nesten die niet het hele jaar door zijn beschermd in de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' worden de volgende soorten aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd. Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

- 5 Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Mitigatie

Negatieve effecten en daarmee een ontheffingsaanvraag kunnen worden voorkomen door vooraf gaand aan het project mitigerende (= verzachtende) maatregelen op te stellen en uit te voeren. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort.